

พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร

รัตติยา บัวสอน* ศศ.ม. (วิทยาการเสพติด)

เชษฐ รัชดาพรณานิกุล** Ed.D. (Population Education)

บทคัดย่อ: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ PRECEDE model ของกรีนและคณะ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 ราย จากมหาวิทยาลัย 6 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.8 รองลงมาคืออยู่ใน ระดับต่ำร้อยละ 14.8 และระดับสูง ร้อยละ 11.4 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ และแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ย ลักษณะการอยู่อาศัย รายได้ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสัมพันธภาพของบุคคลภายในครอบครัว จากการวิจัยในครั้งนี้ รัฐควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงมาตรการเกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์จากสื่อต่างๆ ในการป้องกันและลดพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน

คำสำคัญ: พฤติกรรมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทศนคติเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์ อิทธิพลจากสื่อโฆษณา นักศึกษาระดับปริญญาตรี

*Corresponding author, นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาการเสพติด) สถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล
E-mail: rarattiya@mahidol.ac.th

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมโดยรวม และส่งผลเสียในด้านต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ทั้งที่เป็นค่าใช้จ่ายในการบริโภค ด้านสังคมก่อให้เกิด ความรุนแรงและภัยร้ายในสังคมมากขึ้น ด้านการศึกษา การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ศักยภาพของ คนในชาติด้อยลง และทำให้การยับยั้งชั่งใจของผู้คนต่ำลง จนเกิดวิกฤติร้ายในสังคมมากมาย

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุการตาย และพิการมากกว่ายาเสพติดถึง 5 เท่าตัวโดยร้อยละ 30 ตายจากโรคเมเริงหลอดอาหาร โรคตับ โรคชัก อุบัติเหตุจากรถจากเมาแล้วขับ การฆาตกรรม การทำร้าย ร่างกาย อีก 1 ใน 3 มีปัญหาสุขภาพจิต สิ่งเหล่านี้ ก่อปัญหาสุขภาพระดับโลก ในประเทศไทยเฉพาะในช่วง เทศกาลปีใหม่ สำนักกระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข (2549) รายงานว่า ช่วงเทศกาลปีใหม่ ปีพ.ศ. 2543 -2547 พบว่า ร้อยละ 73 ของผู้บาดเจ็บรุนแรง “ดื่ม” ก่อนเกิดเหตุ และร้อยละ 44 เป็นกลุ่มเยาวชนอายุ ต่ำกว่า 18 ปี ขณะที่วงการแพทย์ยอมรับว่าการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุของโรคมามากกว่า 60 ชนิด และเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพอันดับ 3 ของคนไทย รองจากเพศสัมพันธ์ไม่ปลอดภัย และการบริโภคยาสูบ ด้านปัญหาสังคมจากการดื่ม สะท้อนในรูปการทะเลาะวิวาท อาชญากรรมอุบัติเหตุ ปัญหาครอบครัว โดยร้อยละ 45 ของการ ถูกทำร้ายถึงขั้นเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และร้อยละ 34.8 ของคดีอาญาเกี่ยวกับเพศเกี่ยวข้อง กับการดื่ม นอกจากนี้ ผู้ติดสุราเกินครึ่งประสบปัญหา การหย่าร้างและเปลี่ยนงาน หากไม่มีนโยบายควบคุมที่ มีประสิทธิภาพเท่าทัน จำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะเพิ่มมากขึ้นในทุกเพศและทุกกลุ่มอายุ และดื่มมากขึ้น 1 เท่าทุก 3 ปี

ประชาชนชาวไทยมีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2540 ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ย ต่อคนต่อปี 27.1 ลิตร เพิ่มขึ้นเป็น 39.3 ลิตรในปี พ.ศ. 2550 (บัณฑิต ศรไพศาลและคณะ, 2551) เมื่อ เปรียบเทียบกับประเทศทั่วโลก พบว่า คนไทยดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับ 5 ของโลก รองจาก โปรตุเกส สาธารณรัฐไอซ์แลนด์ บาฮามาส และ สาธารณรัฐเฮค ตามลำดับ และเป็นอันดับ 1 ของเอเชีย และที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของวัยรุ่นเพศชายอายุ 11-19 ปี มีจำนวนประมาณ 1.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ของประชากรใน กลุ่มอายุนี้นี้ และแนวโน้มในช่วงเวลาเพียง 7 ปี (พ.ศ. 2539-2546) กลุ่มวัยรุ่นเพศหญิงอายุ 15-19 ปี ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นเกือบ 6 เท่า จากการ สืบค้นพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงระดับมัธยม ตอนปลายและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประมาณร้อยละ 50 เริ่มดื่มเมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี และเด็กที่เริ่มดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ก่อนอายุ 13 ปี มีโอกาสติดเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ไปจนวัยผู้ใหญ่ ในทางตรงกันข้ามหากเริ่มดื่ม ในวัย 21 ปี ขึ้นไป ความเสี่ยงในการเกิดปัญหาจากการ ดื่มในลักษณะต่างๆ จะลดลงถึงร้อยละ 70 สถานการณ์ ขณะนี้นับว่าน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547)

จากสถานการณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ปัญหาการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กในยุคปัจจุบันต้องมึ การเฝ้าระวังและป้องกันอย่างจริงจัง เพราะการเริ่มดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มว่าจะพบในกลุ่มเด็ก อายุน้อยลง ดังนั้น นานาประเทศรวมถึงประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหามา การดื่มสุรากลุ่มวัยรุ่นมากขึ้น เนื่องจากวัยรุ่นมีการ เปลี่ยนแปลงจากพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ปัจจุบันทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ได้ง่ายกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างความตระหนักให้วัยรุ่นและเยาวชนหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันจะช่วยป้องกันผลกระทบในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยังช่วยสร้างเสริมให้วัยรุ่นและเยาวชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งจะก้าวสู่ผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ (เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดา ลักษณะการอยู่อาศัย รายได้ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทัศนคติต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) ปัจจัยเอื้อ (ความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัว และการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) และปัจจัยเสริม (การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และการสนับสนุนจากเพื่อน) กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับ Predisposing, Reinforcing and Enabling Constructs in Educational/ Environmental Diagnosis and Evaluation model (PRECEDE Model) ของกรีนและคณะ (Green, Kreuter, Deeds, & Partridge, 1980) ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาอย่างเป็นระบบทั้งในการวินิจฉัยปัญหา และวางแผนแก้ไข โดยเน้นปัจจัยภายในตัวบุคคลและภายนอกตัวบุคคล

ต่อมาได้มีการนำปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพมาผนวก รวมกับแนวคิดของแบบจำลองของกรีนและครูเตอร์ (Green & Kreuter, 1999) ภายใต้ความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมสุขภาพมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัย และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมสุขภาพของบุคคล ดังนั้น การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ ปัญหา และเลือกกลวิธีที่เหมาะสม ดังนั้น PRECEDE Model จึงผสมผสานการวิเคราะห์ปัญหาทางระบาด วิทยา สังคมวิทยาพฤติกรรมศาสตร์ การศึกษา และการบริหาร

การวิเคราะห์ปัญหาตาม PRECEDE Model ประกอบด้วยขั้นตอน 7 ระยะ คือ การวิเคราะห์ระยะที่ 1-2 การวินิจฉัยด้านสังคมและด้านระบาดวิทยา มักทำควบคู่กันไป โดยต้องประเมินการรับรู้ความต้องการ และคุณภาพชีวิตของบุคคล กลุ่มบุคคล ตลอดจนสังคม นั้น ๆ ว่าอยู่ในสถานการณ์ใด มีผลกระทบสำคัญต่อ ชีวิตอย่างไร และประเมินว่ามีปัจจัยด้านพฤติกรรมและ สิ่งแวดล้อมอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของ กลุ่มเป้าหมาย ระยะที่ 3 การวินิจฉัยด้านพฤติกรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งวินิจฉัยปัจจัยบุคคลและปัจจัย สิ่งแวดล้อมซึ่งทำให้เกิดปัญหาสุขภาพได้ ปัจจัยเหล่านั้น อาจเป็นพันธุกรรม เพศ อายุ สถานประกอบการ ความ พอเพียงของบริการ

ระยะที่ 4 การวินิจฉัยด้านการศึกษา และการจัด องค์การบริการ เป็นการประเมินสาเหตุของพฤติกรรม สุขภาพ ซึ่งพฤติกรรมสุขภาพประกอบด้วยปัจจัย 3 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยนำ (predisposing factors) ซึ่งเป็น คุณลักษณะของบุคคล ความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ซึ่งแต่ละบุคคลมีอยู่เดิมแล้ว 2) ปัจจัยเอื้อ (enabling factors) เป็นคุณลักษณะของ สิ่งแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ และสังคมวัฒนธรรม ทักษะใหม่ เศรษฐฐานะ หรือแหล่งประโยชน์ที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรม

3) ปัจจัยเสริม (reinforcing factors) เป็นผลบวกหรือลบที่เกิดขึ้นเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ออกมา จากสังคมหรือกลุ่มผู้ใกล้ชิด ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นคงของการเกิดพฤติกรรมหรือหยุดทำพฤติกรรมนั้น ปัจจัยเสริมอาจมาจากครอบครัว เพื่อน ครู สื่อมวลชน เป็นต้น ระยะที่ 5 การวินิจฉัย ด้านการบริหารและนโยบาย ต้องมีการระบุให้ชัดเจนว่านโยบาย ทรัพยากรและสถานการณ์ มีผลต่อการพัฒนาแผนงานด้านสุขภาพหรือไม่ ระยะที่ 6-7 การดำเนินงานตามแผนและการประเมินผล

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สถานการณ์และความรุนแรงของปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย ซึ่งมีผลกระทบทั้งด้านสุขภาพ คุณภาพชีวิต ครอบครัว อุบัติเหตุ อาชญากรรม การเจ็บป่วยที่อาจเกิดภายหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสังคมและเศรษฐกิจ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย (มนตรา พงษ์นิล และประไพพิศ โอฟารวัฒน์, 2552; อุทัยทิพย์ จันทร์เพ็ญ, 2554) สำหรับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีทั้งปัจจัยภายในตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยภายในตัวบุคคลซึ่งคือปัจจัยนำ ได้แก่ เพศชายมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง อายุที่มากขึ้นทำให้อัตราการดื่มเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังพบว่าผู้ที่มึระดับชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่าผู้ที่มีระดับชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล, 2542; จิราภรณ์ เทพหนู, 2540; นันทิยา วิสุทธิภักดี, 2545; อนงค์ ดิษฐสังข์, 2550)

อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้แตกต่างจากการศึกษาของมนตรา พงษ์นิล และประไพพิศ โอฟารวัฒน์ (2552) เกี่ยวกับแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพะเยา พบว่าเมื่อผลการเรียนตกจะลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลง

จากการศึกษาของประกิจ โพธิาศน์ (2541) พบว่าการรับรู้ผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อร่างกายตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่สำหรับการมีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ผู้นั้นมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มแอลกอฮอล์ 55.32 เท่าเมื่อเทียบกับผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (จิราภรณ์ เทพหนู, 2540) ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่ได้รับค่าใช้จ่ายมากจะเพิ่มโอกาสในการใช้สารเสพติดมากขึ้น (ภาวณิ อยู่ประเสริฐ, 2540) แต่แตกต่างกับการศึกษาของประกิจ โพธิาศน์ (2541) ที่พบว่าแม้ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่างกันก็ไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนด้านสัมพันธภาพของบิดามารดา พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้างมีการดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด (Jeynes, 2001) ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยเอื้อกล่าวคือ นักเรียนที่ดื่มสุราอาศัยตามหอพัก บ้านเช่า ในขณะที่นักเรียนที่อาศัยกับบิดามารดามักไม่ดื่มสุรา หรือดื่มน้อยกว่านักเรียนที่อยู่ตามบ้านเช่าหรืออยู่กับเพื่อนตามลำพัง (จิราภรณ์ เทพหนู, 2540)

ส่วนปัจจัยสังคมแวดล้อม หรือปัจจัยเอื้อที่มีผลกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว พบว่าสมาชิกในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันมีการให้กำลังใจ มีการปรึกษาหารือกัน จะมีพฤติกรรมเสี่ยงลดลง (Murphey, Lamonda, Carney, & Duncan, 2004) การเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (อนงค์ ดิษฐสังข์, 2550) และปัจจัยเสริมที่มีสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ การสนับสนุนจากเพื่อนจากการศึกษาของอนงค์ ดิษฐสังข์ (2550) พบว่าการมีเพื่อนสนิทดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้งการได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีส่วนสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (นันทิยา วิสุทธิภักดี, 2545)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตามมีปัจจัยบางประการที่ยังไม่มีข้อสรุปแน่ชัดว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2553 จำนวนประชากรทั้งสิ้น 600,871 ราย ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของประชากร จากสูตรของยามานะ (Yamane, 1967)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยให้ค่าความคลาดเคลื่อนที่ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 ราย การเลือกมหาวิทยาลัยที่ใช้เป็นตัวอย่างของการศึกษา ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยการกำหนดรหัสให้กับมหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 32 สถาบัน โดยแบ่งมหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานครออกเป็น 3 เขต ได้แก่ เขตกรุงเทพมหานครชั้นใน เขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง และเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก โดยเลือกเขตละ 2 สถาบัน จากนั้นสุ่มเลือกมหาวิทยาลัย ที่จะใช้เป็นตัวอย่างของการศึกษาทั้งหมด 6 สถาบัน เนื่องจากจำนวนนักศึกษาแต่ละสถาบันมีจำนวนไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงคำนวณสัดส่วนของนักศึกษาที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน ดังนี้ มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ 126 ราย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 64 ราย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 60 ราย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 56 ราย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 53 ราย และมหาวิทยาลัยสยาม 41 ราย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละมหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามทั้งหมด ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 1 เดือน หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ลงรหัสข้อมูล และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 8 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และข้อคำถามแบบเปิด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ที่พักอาศัย รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีข้อคำถามทั้งหมด 14 ข้อ มีมาตรวัดแบบประมาณค่า เมื่อมีพฤติกรรมการบริโภคเป็นประจำ = 4 คະแนน บ่อยครั้ง = 3 คະแนน นาน ๆ ครั้ง = 2 คະแนน ไม่เคยเลย = 1 คະแนน ส่วนในข้อคำถามเชิงลบให้กลับค่าคะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.00–1.99 แปลว่ามีพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ย 2.00–2.99 แปลว่ามีพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.00–4.00 แปลว่ามีพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.99 แปลว่ามีทัศนคติต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ย 2.00–2.99 แปลว่ามีทัศนคติต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.00–4.00 แปลว่ามีทัศนคติต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วยคำถามให้เลือกตอบ ประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ คะแนนเฉลี่ย 0.00–3.99 แปลว่ามีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ย 4.00–7.99 แปลว่า มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 8.00–12.00 แปลว่า มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.99 แปลว่า แรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ย 2.00–2.99 แปลว่าแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.00–4.00 แปลว่าแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 6 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้อิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)) มีข้อความคำถาม 10 ข้อ คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.99 แปลว่า สื่อโฆษณามีอิทธิพลต่ำต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คะแนนเฉลี่ย 2.00–2.99 แปลว่าสื่อโฆษณามีอิทธิพลปานกลางต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คะแนนเฉลี่ย 3.00–4.00 แปลว่า สื่อโฆษณา

มีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ส่วนที่ 7 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) คะแนนเฉลี่ย 0.00–3.33 แปลว่ามีการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ย 3.34–6.67 แปลว่ามีการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 6.68–10.00 แปลว่ามีการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 8 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัว ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.99 แปลว่าความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ คะแนนเฉลี่ย 2.00–2.99 แปลว่า มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.00–4.00 แปลว่ามีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอยู่ในระดับสูง

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยดำเนินการดำเนินการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (try out) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้จริง และในกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ค่าความเที่ยงหรือความสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) ของแบบสอบถามส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ตั้งแต่ .64–.84

การพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการ

วิจัยในคน ตามเอกสารรับรองเลขที่ COA. No.2010/067/2610 และการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีเอกสารชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมตอบแบบสอบถาม โดยการตอบแบบสอบถามและการพิทักษ์สิทธิ์ผู้เข้าร่วมการวิจัยก่อนทำการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย เป็นเพศชายจำนวน 191 ราย (ร้อยละ 47) เพศหญิงจำนวน 209 ราย (ร้อยละ 52.2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 21-22 ปี (ร้อยละ 38.0) รองลงมาคืออยู่ระหว่าง 19-20 ปี (ร้อยละ 35.5) อายุระหว่าง 17-18 (ร้อยละ 21.0) และอายุ 23 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 58.9) ตามลำดับ กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 1 ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลการเรียนเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.51-3.00 (ร้อยละ 54.5) รองลงมาคือเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.01-.50 (ร้อยละ 23.8) และเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00-2.50 (ร้อยละ 19.3) ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 6,000 บาท (ร้อยละ 42.5) รองลงมาคือ 6,000-7,000 บาท (ร้อยละ 33.0) และมีรายได้ 7,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 24.5) ตามลำดับ ด้านที่พักอาศัยของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เช่าที่พักอยู่กับเพื่อน ๆ ร้อยละ 54.8 รองลงมาคือ พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 29.8 และพักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง ร้อยละ 12.8 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ของบิดามารดา พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ร้อยละ 57.8 รองลงมาคือมีการทะเลาะกันบ้างเป็นบางครั้ง ร้อยละ 42.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกตอนอายุ 12-14 ปี (ร้อยละ 46.2) รองลงมาคือ อายุ

15-17 ปี (ร้อยละ 22.8) และอายุ 18 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 12.5) ตามลำดับ เหตุผลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก คือ อยากลองมากที่สุด (ร้อยละ 57.0) รองลงมาคือดื่มเพื่อเข้าสังคม (ร้อยละ 23.0) และ ดื่มเพราะอกหัก (ร้อยละ 17.5) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีจำนวน 110 ราย (ร้อยละ 27.5) ปัจจุบันยังดื่มอยู่ 273 ราย (ร้อยละ 66.75) และ เคยดื่ม แต่เลิกดื่มแล้ว 17 ราย (ร้อยละ 4.25) ประเภทของเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มมากที่สุด คือ สุรา (ร้อยละ 53.1) รองลงมาคือคือ เบียร์ (ร้อยละ 31.4) และเหล้าปั่น (ร้อยละ 10.7) ตามลำดับ เหตุผลที่ยังคงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบัน เป็นเพราะเพื่อนชักชวน (ร้อยละ 42.3) รองลงมาคือ ดื่มเพื่อเข้าสังคม (ร้อยละ 34.0) และดื่มเพื่อคลายเครียด (ร้อยละ 29.0) ตามลำดับ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์กับบุคคลใกล้ชิด พบว่า ส่วนใหญ่มักดื่มกับเพื่อน (ร้อยละ 64) รองลงมาคือดื่มคนเดียว (ร้อยละ 24.5) และดื่มกับแฟน (ร้อยละ 18.5) ตามลำดับ โอกาสในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่มักดื่มในโอกาสงานเลี้ยงสังสรรค์ระหว่างเพื่อน (ร้อยละ 60.8) รองลงมาคือ ในโอกาสเทศกาลงานต่างๆ (ร้อยละ 27.3) และดื่มทุกวันหลังเลิกเรียน (ร้อยละ 6.3) ตามลำดับ ส่วนสถานที่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่มักดื่มจากร้านอาหาร ร้านขายเหล้า (ร้อยละ 48.8) รองลงมาคือ ที่หอพักของเพื่อน (ร้อยละ 28.5) และตามห้างสรรพสินค้าร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา พบว่า เพศชายมีสัดส่วนหรือร้อยละของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 7.88$, $df = 2$, $p = .01$) นอกจากนี้ พบว่านักศึกษาในครอบครัวที่บิดา มารดามีการทะเลาะกัน มีสัดส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง

มากกว่านักศึกษาที่อยู่ร่วมกับบิดามารดาอย่างมีความสุข ($\chi^2 = 34.80$, $df = 2$, $p < .01$) นักศึกษาที่มีทัศนคติทางบวกเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง ($\chi^2 = 15.71$, $df = 4$, $p < .01$) การเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงมีส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง ($\chi^2 = 40.33$, $df = 4$, $p < .01$) การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ในระดับสูงมีส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง ($\chi^2 = 40.24$, $df = 4$, $p < .01$) และแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงมีส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับสูง ($\chi^2 = 40.33$, $df = 4$, $p < .01$)

ส่วนตัวแปรที่ไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ ($\chi^2 = 22.44$, $df = 6$, $p = .10$) ชั้นปีที่ศึกษา ($\chi^2 = 69.57$, $df = 6$, $p = .08$) เกรดเฉลี่ย ($\chi^2 = 8.28$, $df = 6$, $p = .21$) ลักษณะการอยู่อาศัย ($\chi^2 = 9.93$, $df = 8$, $p = .08$) รายได้ต่อเดือน ($\chi^2 = 10.81$, $df = 4$, $p = .29$) ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($\chi^2 = 7.79$, $df = 4$, $p = .10$) และสัมพันธ์ภายในครอบครัว ($\chi^2 = 5.06$, $df = 4$, $p = .28$)

การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร ได้เรียงลำดับตามกรอบแนวคิดการวิจัย คือ ปัจจัยนำ (เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ลักษณะการอยู่อาศัย รายได้ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทัศนคติ

ต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) ปัจจัยเอื้อ (ความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัว และการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) และปัจจัยเสริม (การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการสนับสนุนจากเพื่อนในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) ดังนี้

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าเพศชายมีส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประกิจ โพธิ์อาศน์ (2541) ที่ได้ทำการพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น และงานวิจัยของภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (2541) ซึ่งพบว่า เยาวชนที่เป็นเพศชายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอธิบายได้ว่า วัฒนธรรมทางสังคมยอมรับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงพบว่าพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเพศชายมากกว่าเพศหญิง

อย่างไรก็ตาม พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานครในการวิจัยนี้ อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุที่ใกล้เคียงกัน กระบวนการตัดสินใจเป็นไปในทางเดียวกัน การใช้ชีวิตอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยก็จะมีภาระที่คล้ายๆกัน การแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ เป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ดลใจ วงศ์ฤทธิกุล (2551) ซึ่งพบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของข้าราชการกองทัพอากาศ และยังพบว่าชั้นปีที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร อธิบายได้ว่าชั้นปีที่ศึกษาอาจเป็นตัวแทนของอายุซึ่งต่างกันไม่มาก จึงอาจมีแนวความคิดและพฤติกรรมที่แสดงออกไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลการเรียนซึ่งวัดจากเกรดเฉลี่ยนั้น การวิจัยครั้งนี้ พบว่าเกรดเฉลี่ยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่าไม่น่า นักศึกษาจะมีผลการเรียนดีหรือผลการเรียนต่ำ จะมีพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของยุพา ชูลิทธิกุล (2534) ที่พบว่าพฤติกรรมเครื่องดื่มสุราไม่สัมพันธ์กับระดับผลการเรียนของนักเรียน แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของจิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำและผลการเรียนปานกลาง มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูง

งานวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักศึกษาในครอบครัวที่บิดามารดา มีการทะเลาะกันมีสัดส่วนของพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงมากกว่านักศึกษาที่อยู่ร่วมกับบิดามารดาอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา (Jeynes, 2001) ที่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้างมีการดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด อธิบายได้ว่าการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีภายในครอบครัว จะทำให้สมาชิกภายในครอบครัวห่างไกลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นพื้นฐานแรกในการป้องกันไม่ให้นักศึกษาหรือบุคคลหันมาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ลักษณะการอยู่อาศัย พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญที่พบว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดามักไม่ดื่ม หรือหากดื่ม

จะดื่มน้อยกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับเพื่อน หรืออยู่โดยลำพัง อาจอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างครั้งนี้เป็นนักศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่จะเริ่มเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ความคิดจะมีเหตุมีผลมากขึ้นเมื่อจะกระทำการใดๆ ซึ่งอาจต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้น ลักษณะการอยู่อาศัยอาจไม่ใช่ปัจจัยหลักต่อพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้พบว่ารายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประกิจ โพธิอาสน์ (2541) ซึ่งพบว่ารายได้ที่นักเรียนได้รับไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น อาจเป็นเพราะนักศึกษามีรายได้ในแต่ละเดือนไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งมักได้รับจากครอบครัว ถึงแม้บางรายมีการหารายได้พิเศษจากการทำงานเสริม และการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นมักจะดื่มกันในกลุ่มเพื่อน ซึ่งทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้หารเฉลี่ยกัน ไม่กระทบกระเทือนต่อเงินที่มีอยู่ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สินค้าที่มีราคาแพงมากนัก ทำให้ไม่ว่ารายได้ที่ได้รับจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจบริโภคมากนัก

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในงานวิจัยครั้งนี้ อธิบายได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่อาจมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันนี้ สื่อประชาสัมพันธ์ได้ให้ความรู้เหล่านี้แพร่หลายในรูปแบบต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น และอาจเป็นไปได้ว่าผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาวยังไม่ปรากฏในผู้ที่มีอายุน้อยกลุ่มนี้

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าทัศนคติเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับ

ปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาที่มีทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีส่วนของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินทอร์ วิรุฬห์ตั้งตระกูล (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ อธิบายได้ว่านักศึกษาที่มีความคิดเห็นเชิงบวกเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มองว่าเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่ใช่สิ่งเสพติด หรือเป็นเครื่องดื่มที่มีอันตรายร้ายแรงอะไร จึงมีแนวโน้มที่จะบริโภคเครื่องดื่มนั้น

ส่วนปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัว และการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าความสัมพันธ์ของบุคคลภายในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่านักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนี้ มากกว่าครึ่งหนึ่งเช่าหอพักอาศัยอยู่กับเพื่อน จึงมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวน้อย ดังนั้น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอาจมีอิทธิพลน้อยต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ส่วนการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มากมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษาในจังหวัดพัทลุง และพบว่า การเข้าถึงแหล่งซื้อขายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อธิบายได้ว่าเมื่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถหาซื้อได้ง่ายในทุกที่ทุกเวลา ดังนั้น จึงเป็นปัจจัยเอื้อที่

จะทำให้บุคคลหันมาบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สะดวกขึ้น หากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสินค้าที่หาซื้อได้ง่ายเกือบทุกสถานที่ มีให้เลือกหลายประเภท และราคาไม่แพงมาก ก็จะทำให้การซื้อหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำได้ง่าย และอาจทำให้เกิดความถี่ในการดื่มมากขึ้น

ส่วนปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ และแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากผลการศึกษาพบว่าการได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกิจ โพธิ์อาศน์ (2541) ที่พบว่าการรับอิทธิพลจากสื่อโฆษณามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอธิบายว่าการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นกระบวนการทางสังคมที่กระตุ้นพฤติกรรมและความเข้มข้นของสิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรม แม้ว่าลักษณะนิสัยของบุคคลอันได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ บุคลิกภาพ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็จริง แต่พฤติกรรมจะไม่เกิดขึ้น ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดจากภายในตัวบุคคลได้แก่ การสะสมความรู้จากประสบการณ์ต่างๆ ที่เคยได้รับหรืออาจได้รับจากภายนอก เช่น จากข่าวสาร คำบอกเล่าของบุคคลจากการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น กลายเป็นสื่อสำคัญที่จูงใจให้คนอยากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น การลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากการสื่อโฆษณว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดความโก้เก๋ ทำให้อยากดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น

ในงานวิจัยนี้พบว่าแรงสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับสูง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะพฤติกรรมและแรงสนับสนุน

จากเพื่อนมีส่วนผลักดันและมีอิทธิพลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีแรงจูงใจในการดื่ม เช่น เพื่อนชวนตามเพื่อน อยากทดลอง อาจจะโดนถูกชักชวนจากเพื่อน ทำให้หันมาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เหมือนเพื่อน การเรียนรู้ด้วยการคบหาสมาคม มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันก็มักจะคล้อยตามกับบุคคลนั้นๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มบุคคลที่มีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีแรงจูงใจในการดื่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดลใจ วงศ์ฤทธิโกศล (2551) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของข้าราชการกองทัพอากาศ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการดื่มของบิดามารดาและเพื่อน มีอิทธิพลต่อเจตคติการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของข้าราชการกองทัพอากาศ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรจะให้ความรู้กับบิดา มารดาว่าการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในครอบครัวว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบุตร คือ จะทำให้สมาชิกภายในครอบครัวห่างไกลจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นพื้นฐานแรกในการป้องกันไม่ให้เกิดคนหันมาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากการวิจัยนี้ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาที่ดีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับต่ำของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. หน่วยงานทางการศึกษาควรเสนอให้ผู้สอนสอดแทรกการปลูกฝังค่านิยม ทศนคติการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างถูกต้อง ตลอดจนค่านิยมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า

ทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร

3. รัฐบาลควรที่จะเข้มงวดและมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการโฆษณาของสื่อต่าง ๆ เพื่อให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมไม่ไปกระตุ้นความอยากทดลองบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาให้มากขึ้น และควรมีข้อกำหนดและระเบียบการต่าง ๆ เกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มากขึ้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีความเข้มงวดในการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจตราอยู่เสมอ เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการเข้าถึงแหล่งซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ง่ายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิราภรณ์ เทพหนู. (2540). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษาในจังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานามัยครอบครัว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดลใจ วงศ์ฤทธิโกศล. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของข้าราชการกองทัพอากาศ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการเสพติด, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

พฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร

- นันท์ธิดา วิสุทธิภักดิ์. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการดื่มสุราของนิสิตชายในหอพักมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกสุขศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บัณฑิต ศรีไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ, กมลลา วัฒนพร, โสภิต นาสิบ, แหวดดาว พิมพ์พันธ์ดี, และกณณพนธ์ ภักดีเศรษฐกุล. (2551). รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ประกิจ โพธิ์อาศน์. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ. (2541). การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนไทย. ทูสนับสนุนงานวิจัยจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- พินทุอร วิรุฬห์ตั้งตระกูล. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาวิณี อยู่ประเสริฐ. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มนตรา พงษ์นิล และประไพพิศ โอฟารวัฒน์. (2552). รายงานการวิจัยแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิตประจำวัน ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ยุพา ชูลิทธิกุล. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการดื่มสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: กลุ่มสถิติประชากรและสังคม สำนักงานสถิติเศรษฐกิจและสังคม.
- สำนักกระบวนวิชา กระทรวงสาธารณสุข. (2549). รายงานการบาดเจ็บระดับชาติ จากอุบัติเหตุขนส่งช่วงวันหยุดเทศกาลปีใหม่ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2543-2547. กรุงเทพฯ: สำนักกระบวนวิชา.
- อนงค์ ดิษฐสังข์. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุทัยทิพย์ จันทร์เพ็ญ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Green, L. W., & Kreuter, M. (1999). *Health promotion planning: An educational and ecological approach* (3rd ed.). Mountain View, CA: Mayfield Publishing.
- Green, L. W., Kreuter, M. W., Deeds, S. G., & Partridge, K.B. (1980). *Health education planning: A diagnostic approach* (1st ed.). Mountain View, CA: Mayfield Publishing.
- Jeynes, W. H. (2001). The effects of recent parental divorce on their children's consumption of alcohol. *Journal of Youth and Adolescence*, 30(3), 305-319.
- Murphey, D. A., Lamonda, K. H., Carney, J. K., & Duncan, P. (2004). Relationships of a brief measure of youth assets to health-promoting and risk behaviors. *Journal of Adolescent Health*, 34(3), 187-191.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York, NY: Harper and Row.

Alcohol Consumption Behavior of Bachelor Degree Students in the Bangkok Area

Rattiya Buasorn* M.A. (Addictionology)

Chet Ratchadapunnathikul** Ed.D. (Population Education)

Abstract: The purpose of this research was to examine factors related to the alcohol consumption behavior of bachelor degree students in the Bangkok area. The PRECEDE model of Green and colleagues was used as a conceptual framework to guide the study. Stratified random sampling was used to recruit a sample of 400 bachelor students from 6 universities in Bangkok. The data collection was carried out using questionnaires. The data analysis used descriptive statistics and chi-square. The analysis revealed that the majority of the sample (73.8%) had alcohol consumption behavior as a moderate level, followed by the low level (14.8%), and the high level (11.4%). Factors that were significantly related to the level of alcohol consumption behavior of bachelor degree students in the Bangkok area included gender, the relationship between the parents, attitudes toward the consumption of alcohol beverages, access of selling and buying resources of alcoholic beverage, influence of advertising and public relations media, and support from friends in drinking alcoholic beverage. However, factors that were not significantly related to the level of alcohol consumption behavior of the sample included age, year of study, grade point average, living arrangement, monthly income, knowledge about alcoholic beverages, and relationship of family members. The recommendations from this study are that the government should have a clear policy about sales and purchase of alcoholic beverages and rules regarding advertising and public relations via various media to prevent and reduce the alcohol consumption behavior in the youth.

Keywords: Consumption behavior, Alcoholic beverage, Consumption attitude, Influence from media, Bachelor students

*Corresponding author, Master Student, Master of Arts Program in Addiction Studies, ASEAN Institute for Health Development, Mahidol University, E-mail: rarattiya@mahidol.ac.th

**Assistant Professor, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University